

Український державний університет залізничного транспорту

СИЛАБУС

дисципліни

Історія англійської мови

*Затверджено на засіданні кафедри Іноземних мов
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.*

Навчальний рік: 2024-2025

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Освітня програма: Переклад та англійська мова і література (ПАМіЛ)

Час та аудиторія проведення занять згідно розкладу <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Курс передбачає ознайомлення студентів з основними подіями розвитку англійської мови в синхронії та діахронії; опис історичних перетворень англійської мови як безперервного процесу змін мовної системи під впливом внутрішньомовних та екстралінгвістичних чинників; поглибити загальну філологічну підготовку майбутніх викладачів; ознайомити студентів з основними результатами історичних процесів,

характерних для розвитку мови; показати причини та шляхи утворення специфічних мовних особливостей, які властиві сучасному стану англійської мови.

Основним завданням вивчення навчальної дисципліни «Історія англійської мови» є надати студентам знання з історії англійської мови з урахуванням характеристик сучасного стану мови; ознайомити студентів з еволюцією англійської мови, а саме – розвитком фонетичної, граматичної систем, а також словникового складу мови, показати місце англійської мови в мовному світі, її зв'язки та контакти з іншими мовами; подати факти історичних змін як прояв загальних закономірностей та специфічних рис і тенденцій у їхньому не-розривному зв'язку з умовами існування інших германських мов, і дати історичне пояснення основним особливостям сучасної системи англійської мови, яка склалася в результаті багатовікового розвитку

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТНОСТЕЙ

Ціннісно-смілова компетентність (формування та розширення світогляду студента в області всебічного використання іноземної мови в діловому середовищі);

Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей англійськомовних країн для міжкультурної комунікації та ведення партнерських відносин);

Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості до вивчення іноземної мови з подальшим використанням одержаних знань у професійній діяльності з метою розвитку креативної складової компетентності; оволодіння розмовними та письмовими навичками; здатність студента формувати цілі дослідження та, з метою їх вирішення, вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях при спілкуванні іноземною мовою);

Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації з іноземних джерел в рамках професійної діяльності);

Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проєктів, вміння презентувати власний проєкт та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері іноземною мовою);

Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання, шляхом постійного пошуку нетрадиційних підходів).

ОБСЯГ ЗАНЯТЬ

Обсяг:	3 кредити ЄКТС
Кількість модулів:	2
Звітність:	Залік
Лекцій за семестрами, год	15
Практичних занять за семестрами, год.	15
Самостійної роботи за семестрами, год	60

ОПИС КУРСУ

Тема 1. Історія англійської мови як наука.

Завдання та цілі вивчення даного предмету. Зв'язок історії англійської мови з іншими науковими дисциплінами. Що таке мова та як вона народжувалась. Внутрішньо-лінгвістична та екстралінгвістична зміни мови. "Чому орфографія в англійській мові неправильна?" Діалектична диференціація. Відкриття санскриту. Закон Грімма. Великий зсув приголосних.

Тема 2. Давньоанглійська мова.

Індоєвропейські мови. Германські мови. Культура і писемність. Причини виникнення міграції германських племен. Скандинавське завоювання та вплив давньої скандинавської мови Old Norse на Old English. Основні періоди історії англійської мови. Походження та мови в Англії до англійської. Римляни у Великобританії. Германське завоювання. Англосаксонська цивілізація.

Тема 3. Давньоанглійська фонологія та морфологія.

Система голосних у давньоанглійській мові. Зміни голосних, які відбулись у давньоанглійській фонології. Два типи асиміляції - регресивна та прогресивна. Давньоанглійська лексика. Давньоанглійська граматики. Синтетичні та аналітичні мови. Наголос у словах в давньоанглійській мові. Іменник, займенник, прикметник, дієслово в давньоанглійській мові. Словотворення: морфологічне, синтаксичне, семантичне.

Тема 4. Давньоанглійська література.

Два напрямки у давньоанглійській літературі - язичницький та християнський. Аналіз твору давньоанглійської літератури - "Беовульф". Давньоанглійська поезія. Іноземний вплив на давньоанглійську мову: кельтський, християнський, скандинавський. Епоха вікінгів.

Тема 5. Середньоанглійський період.

Нормандське завоювання. Занепад англійської мови. Вплив французької мови на англійську. Піднесення середнього класу та повернення англійській мові статусу

загальноживаної. Використання англійської мови в судах та школах. Використання англійської мови в письмі. Середньоанглійська лексика.

Тема 6. Середньоанглійська фонологія та морфологія

Стандартизація англійської мови. Зміни в системі правопису. Великий зсув голосних. Дифтонги. Середньоанглійський іменник, дієслово, артикль. Втрата граматичної статі. Середньоанглійський синтаксис. Середньоанглійська література.

Тема 7. Новоанглійський період.

Вільям Кекстон та перша друкарська машина. Фонологічні та морфологічні зміни. Втрата ненаголошеного «е». Порівняння англійської мови за творами Чосера та Шекспіра. Зміни приголосних у новоанглійській мові. Новоанглійський іменник, дієслово, особисті займенники, прикметник. Новоанглійський синтаксис.

Тема 8. Англійська мова, як мова широкого вжитку по всьому світі.

Перші англійські словники. Англійська мова як головна в Канаді, Америці, Австралії та інших країнах світу. Відмінності у голосних між британською та американсько-англійською мовами. Відмінності в лексиці у Canadian-English, British-English, Australian-English.

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Якоб Грімм та його лінгвістична робота. Санскрит та його вплив на англійську мову. Індоевропейська мова. Закон Вернера. Англосаксонська цивілізація. Давньоанглійський алфавіт. Руни. Англійська бенедиктинська реформа. Альфред Великий. Вплив християнства на англійську цивілізацію та словниковий запас. Скандинавські атаки. Вільгельм Завойовник. Едуард Сповідник. Вплив ренесансу на мову в новоанглійський період. Біблія Джона Вікліфа. Виникнення руху лолардів та їхній вплив на мову.

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Різні точки зору на проблему походження мови. Відомості про Пітеаса, Юлія Цезаря, Тацита. Розколювання прагерманської мови. Історичне підґрунтя та лінгвістична ситуація в давньоанглійському періоді. Характерні особливості германських мов. Пам'ятки літератури та культури середньоанглійського періоду. Літературний ренесанс. Географічне розширення англійської мови у 19-20 століттях. Розвиток коротких голосних у ранньому новоанглійському періоді. Словниковий склад мови новоанглійського періоду. Інфінітив та дієприкметник. Форми Continuous та Perfect. Діалекти сучасної англійської мови.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. L. Verba. History of the English Language: Vinnytsya: Nova Knyha, 2012. 293 p.
2. Albert C. Baugh, Thomas Cable. A History of the English Language. Sixth Edition: London and New York, 2013. 445 p.
3. Melvyn Bragg. The Adventure of English: The Biography of a Language: Great Britain,

2004. 354 p.
4. Stephan Gramley. The History of English: An Introduction: London and New York, 2012. 414 p.
  5. Elly van Gelderen. A History of the English Language: Amsterdam/Philadelphia, 2014. 338 p.
  6. Algeo, John and Thomas Pyles. The origin and Development of the English Language. Boston: Thomson and Wadworth. (5th edition), 2004. 364 p.
  7. Bauer Laurie. An Introduction to International Varieties of English: Edinburgh University Press, 2003. 160 p.
  8. Levytsky V.V., Soloviova O.V. Anthology of the English Language: Texts with Comments. Вінниця: Нова Книга, 2012. 40 с.
  9. Elly van Gelderen. A History of English Reflexive Pronouns. John Benjamins Publishing Company, 2000. 279 p.
  10. Дзюба О.А. Конспект лекцій “History of the English Language (Old English)” для студентів філологів 2 курсу ННЦГО (англійська мова) / О.А. Дзюба, О.М. Харламова – Харків: УкрДАЗТ, 2018. – 50 с.
  11. Дзюба О.А. Конспект лекцій “History of the English Language (Middle English)” для студентів філологів 2 курсу ННЦГО (англійська мова) / О.А. Дзюба, О.М. Харламова – Харків: УкрДАЗТ, 2020. – 59 с
  12. Brigit Viney. The History of the English Language. Oxford University Press, 2008. 96 p
  13. Robert Tombs. The English and their History. Penguin Books Ltd, London, United Kingdom, 2015. 1024 p.
  14. Charles Barber. The English Language (A Historical Introduction). Cambridge University Press, 2000. 299 p.
  15. Jonathan Culpeper. History of English. Routledge Publication. 3rd edition, 2015. 160 p.
  16. Ishtla Singh. The History of English (A Student's Guide). Hodder Arnold Publication, 1st Edition, 2005. 240 p

Додаткова

1. Nist J. A Structural History of English. – Oxford, 2001. – 89 p.
2. Oxford Dictionary of English. Oxford University Press, 2010. 2112 p
3. Matthew Eagles. Old English Dictionary. New Generation Publishing, 2020. 310 p
4. Francis Henry Stratmann. A Dictionary of the Old English Language : Compiled from Writings of the XII. XIII. XIV. and XV. Centuries. Sagwan Press, 2015. 612 p
5. Christian Kay, Jane Roberts, Michael Samuel, Irené Wotherspoon. Historical Thesaurus of the Oxford English Dictionary - 2 volume set. Har/Chrt Edition. 2009
6. Robert E. Bjork. The Oxford Dictionary of the Middle Ages (4 volume set). Oxford University Press, Incorporated, 2010. 1968 pages
7. A. L. Mayhew, Walter W. Skeat. Middle English Dictionary. 2013
8. Katherine Barber. Oxford Canadian Dictionary. Second Edition. Oxford University Press,

ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА: студент повинен розуміти, що його поведінка та дії знаходяться під пильною увагою товаришів, батьків, викладачів, потенційних роботодавців і суспільства та визначають обличчя Університету. Виходячи з цього, студенти мають поводитися таким чином, щоб підтримувати високу репутацію Університету. Студент Університету старанно і чесно навчається з метою здобуття високоякісної освіти і навичок для задоволення своїх потреб, вимог держави, роботодавців, суспільства.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ результатів навчання визначається Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в Українському державному університеті залізничного транспорту.

Формування оцінки за 100-бальною шкалою

Максимальна кількість балів	
Вид контролю	Сума балів
Поточний контроль:	до 60
• тестові завдання до теми	до 10
• опрацювання матеріалу практичного заняття	до 25
• робота з різноманітними джерелами інформації по темі	до 25
Модульний контроль	до 40

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за модуль, становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів модульний контроль). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає оцінку за семестр. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки і індивідуального навчального плану (при успішній здачі іспиту) здобувача вищої освіти, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (відмінно, добре, задовільно (незадовільно) та шкали ECTS (A, B, C, D, E, F).

Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS Оцінка
Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D

<u>Достатньо</u> – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
<u>Незадовільно</u> – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
<u>Незадовільно</u> - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Кодекс академічної доброчесності Університету доступний за посиланням:
<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>